

Maatalousyritysten riskit ja riskienhallinta toimintaympäristön muuttuessa

Iida Jäykkä

Tutkimuksen tausta

- Suomalaisien maatalousyritysten toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa.
    - Tilakoon kasvu ja niihin liittyvät investoinnit
    - Teknologian kehittyminen ja lisääntyminen
    - Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen
    - Koveneva kilpailu globaaleilla markkinoilla
    - Kansainvälinen maatalouspolitiikka
  - Muutoksien myötä maatalousyrityksessä tulee sopeutua uusiin haasteisiin ja yritystoiminnalle asetettuihin vaatimuksiin.
- Riskienhallinnan tarve on kasvanut.

Tutkimuksen tavoitteet

- Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella:
  - Mitkä ovat maatalousyrityksien liiketoiminnalle merkittävimmät riskit toimintaympäristön muuttuessa?
  - Millaista maatalousyritysten riskienhallinta on tällä hetkellä?
  - Miten kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla voitaisiin parantaa maatalousyritysten varautumista riskeihin?

Aineistot ja menetelmät

- Kyseessä on kartoittava tutkimus, jonka avulla on tarkoitus etsiä uusia näkökulmia tutkittavasta aiheesta sekä löytää uusia ilmiöitä.
  - Tästä syystä kyseessä on kvalitatiivinen tutkimus, joka toteutettiin teemahaastatteluilla.
- Haastateltavina viisi asiantuntijaa, jotka työssään käsittelevät maatalousyritysten riskejä päivittäin ja omaavat laajan tuntemuksen maatalousyritysten riskienhallinnasta.

Tulokset 1/2

- Maatalousyritysten riskienhallinta pohjautuu pitkälti omaisuusvakuuttamiseen.
  - Monet riskit jäävät maatalousyrittäjän omalle vastuulle.
- Rahoitusriskien vaikutus suomalaisiin maatalousyrityksiin on suuri, mutta niihin on varauduttu heikosti.
- Monilla maatalousyrityksillä on haasteita johtamisessa ja talousosaamisessa.
  - Riskienhallinnan toteuttaminen on enemmän yrittäjäkohtaista kuin tilakokoon perustuvaa.
- Yhtenä suurimpana riskinä nähtiin yrittäjään kohdistuva henkilöriski. Koneet ovat paremmin vakuutettuina kuin yrittäjä itse.
  - Edes isojen investointien yhteydessä ei varauduta yrittäjän sairastumiseen tai kuolemaan, millä voi olla vakavat seuraukset tilan toiminnan jatkuvuudelle.
- Vaikka teknologian hyödyntäminen on lisääntynyt, kyberriskeihin ei olla maatalousyrityksissä varauduttu mitenkään.
  - Kaikki eivät pidä riskiä todellisena tai edes tiedosta riskin olemassaoloa.
- Riskienhallintaa ei olla mietitty kokonaisuutena ja päätöksenteko saattaa pohjautua usein intuitioon.
- Parhaiten riskit hallitaan isoilla kotieläintiloilla, joilla myös on suurimmat riskit.

Tulokset 2/2

- Merkittävimpinä riskeinä tulevaisuudessa pidettiin
  - Talouteen liittyviä riskejä, jotka olivat asiantuntijoiden mukaan aliarvioituja, eikä niiden rooli tule tulevaisuudessa ainakaan pienenemään.
  - Säähän liittyviä riskejä, sillä sääolosuhteiden vaihtelevuus lisää tuotannon riskejä
  - Tietoturvaan liittyviä riskejä, sillä teknologian lisääntymisen myötä kyberriskien rooli tulee kasvamaan tulevaisuudessa.
  - Osaamisen merkitys tulee kasvamaan
  - Muiden riskien nähtiin säilyvän joko ennallaan tai pienenevän teknologian kehittymisen myötä.
- Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan merkitys tilojen jatkuvuuden kannalta nähtiin suurena. Toimiala on muuttunut paljon viimeisten kymmenien vuosien aikana, eikä enää voida keskittyä pelkkään tuotannon optimointiin. Tuotantoprosessin osaaminen on vain yksi osa kokonaisuudesta, mikä tulee hallita.

Johtopäätökset

- Merkittävimmät riskit tulevaisuudessa liittyvät talouteen, sääilmiöihin, tietoturvaan ja osaamiseen.
  - Tulevaisuudessa toimintaympäristön muutokset tulevat jatkumaan ja sitä kautta myös riskit tulevat lisääntymään.
- Suomalaisilla maatalousyrittäjillä on tällä hetkellä parannettavaa riskienhallinnassaan, eikä tämän hetkisen riskienhallinnan avulla pystytä riittävästi suojautumaan riskeiltä.
  - Omaisuusvakuuttaminen ei ole riittävää riskienhallintaa.
  - Liian moni riski jää yrittäjän itsensä vastuulle.
- Riskienhallinnan merkitys tulee kasvamaan entisestään. Kehittämällä riskienhallintaansa kohti kokonaisvaltaisempaa riskienhallintaa maatalousyrittäjät pystyisivät paremmin turvaamaan toimintansa jatkuvuuden.
  - Tilakoon kasvaessa maatalousyrittäjien tulee nähdä itsensä yrittäjinä ja panostaa yritystoiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon. Perinteisen operatiivisen johtamisen lisäksi tarvitaan strategista johtamista ja päätöksentekoa.
  - Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan avulla saataisiin parempi ymmärrys toimintaan kohdistuvista riskeistä ja sen avulla riskienhallintaa voitaisiin kohdistaa vaikutuksiltaan merkittävimpiin riskeihin.